

מראי מקומות - יבמות

קז:

וע' במהר"ם שי"ף שם, שכ' "צ"ל דמדמה מיאון שהוא באמירה 'אי אפשי בפלוני' לחליצה שהיא באמירה 'לא חפצתי לקחתה'", וא"כ מש"כ כעין דאורייתא, היינו כעין חליצה דאורייתא.

ה. עד שתגדיל ותאמר רוצה אני במיאונים... עד שתמאן ותגדיל ותיאמר, או שתמאן ותנשא לאלתר
כ' הקרן אורה בביאור הפלוגתא, דשמואל ס"ל דטעמא דב"ש הוא משום דאין בנות ישראל הפקר ליארס או לינשא אחר מיאון, דאולי אח"כ תחזור ממיאונה, ואע"ג דאין חזרתה כלום, מ"מ נראים בנות ישראל כהפקר. ועולא ס"ל דטעמא דב"ש הוא כדי שלא להרבות במיאונים, דעי"ז נראים בנות ישראל כהפקר, ומשו"ה אינה אסורה אלא ליארס אחר מיאונה, שמא תמאן גם בהא, אבל לינשא מותר, משום דנשואה אינה ממאנת. וע"ע שם ביאור אחר בפלוגתתם.

ו. רוצה אני במיאונים הראשונים
פרש"י שמא חזרה, וכ' החזון איש (אה"ע קי"א, י"א) "ומשמע שאם לא נשאת לאחר וחזרה ממיאונה בטל מיאונה, ואפשר דמהדרין שתחזור ותנשא להראשון, אבל מיאונה קיים אף שחזרתה".

ז. או שתמאן ותנשא
הק' החזון איש (אה"ע קי"א, ז'), איך שייך שנניח אותה להנשא, אבל לא להתארס, הרי לא שייך נישואין בלא קידושין. וכ' דצ"ל דמייירי דמקדש לה בשעת חופה.

ח. איזו היא קטנה שצריכה למאן, כל שהשיאיה אמה ואחיה לדעתה
כ' הנמוקי יוסף (לו בדפי הרי"ף), "ויש שפרשו לדעתה כבת עשר כבת י"א, שלא לדעתה כבת חמש כבת שש". ולכא' כוונתו על דרך מש"כ המאירי, דמה דאי' במתני' לדעתה ולא לדעתה, אין הכוונה לאפוקי בעל כרחה, דהיינו לומר שאם השיאיה בעל כרחה דאי"צ מיאון, שאף גדולה אין קידושין בעל כרחה כלום (ולכא' תמוה, מה ראי' הביא מגדולה, הרי היא מקבלת קידושי עצמה, משא"כ כאן, דאמה ואחי' מקבלין קידושין בשבילה. ואולי כוונתו מיוסדת על מש"כ לפני זה, דגם הקטנה עצמה יכולה לקבל קידושי עצמה, וא"כ אולי פשוט הוא דיכולה למחות אפי' בקידושי אמה ואחיה, ועדיין צ"ע). "אלא לדעתה האמור כאן פירושו שתהא יודעת בענין נשואין, על הדרך שאמרו בפעוטות שיהו יודעין בטיב מקח וממכר, שכל שאינה יודעת למה נכנסה אינו כלום".

וע"ע בני' (לו בדפי הרי"ף) שהביא מהרמב"ן לדקדק דמה דתנן במתני' "השיאיה", דוקא הוא, דקדושין שעושין אחיה ואמה בשבילה אינם כלום, דלא מצינו שליחות לקטן, וצריכה היא לקבל הקידושין בעצמה, ורק כשהכניסוה לחופה לדעתה, אז אפי' אם הם קבלו הקידושין מעיקרא, צריכה למאן (וצ"ע למה צריכה למאן, הרי לכא' לא שייך נישואין בלא קידושין, והקידושין לא חלו מעיקרא).

א. ביאה ומאמר דהוא קעביד בה מצי עקרה
ויש לעי', מהו החילוק אם הוא קא עביד או לא, ומה סברא היא דאם הוא עביד שייך בה מיאון, ואם לא הוא דקא עביד בה, לא שייך מיאון. וביאר הריטב"א, דכיון שלא מיאנה בראשון בחייו, כבר קיימה הנישואין, ואינה יכולה לעקור אותן לאחר מיתתו כלל, וכיון שכך זיקת יבם בע"כ רמי עלה כמו ביבמה דעלמא, ואפי' אם מיאנה בבעלה בפירוש ורצונה לעקור נישואי הראשון, מ"מ אינה יכולה לעשות כן. וע' ברשב"א שכ', "כלומר, לא פלוג רבנן בין ביאה ומאמר שלזו משאר קידושין דעלמא" (ולכא' כוונתו לומר, דאף דבעלמא יכולה למאן בחלות דבעצם צריך דעתה, וכאן הרי אי"צ דעתה לחלות זו, מ"מ לא פליגי רבנן בתקנתיה, ואמרו דמהני המיאון אף בכה"ג). (אולם עדיין יש לעי', אי אמרי' שאינה יכולה לעקור הזיקה, כיון דחל משמאי, א"כ איך מהני מיאון לביאתה, הרי לפי"ז יהי' צריך המצב לחזור לזיקתה, ואינו כן, וכמש"כ תוס' לעיל (יג. סוד"ה לא). ואולי כיון דעכשיו שוב אין כאן זיקה, דהא כבר בא עליה, א"כ י"ל דפשוט דאין חזרת הזיקה ע"י מיאונה, אלא נעקר הכל לגמרי, וצ"ע).

ב. אלמא בשעת נפילה נראית ככלתו, וכו'
ולכא' ק', דלפ"ז איך מתירין אותה להנשא לשוק, לימא דג"כ נראית כיבמה לשוק. וע' בתוס' רי"ד (יג.) שהק' ק' זו, וכ' "התם ליכא כרת אלא לאו דלא תהי' אשת המת החוצה ואין ממזר מחייבי לאווין, אבל לחמיה לא הועיל מיאונה דלגבי כרת גזרו רבנן, וה"נ בצרת ערוה דאיכא כרת גזרו רבנן, וכו'".

ג. אמר רב מיאנה בזה אסורה בזה
מידי דהוה אבעלת הגט
ביאר הריטב"א, דסבר רב דודאי אסורה לאותו יבם, מפני שכיון שלא מיאנה בנישואי הבעל, נראית כאילו נישואי הבעל קיימים אלא דעוקרת זיקת אותו יבם, והוא לא גבי' כאשת אח שלא במקום מצוה, וזה דומה לגט, ולכן ממילא אסורה לכל היבמין. אבל שמואל ס"ל, דכיון שאף הוא אינו נאסר אלא מפני מראית עין, אין לנו לדון לזה אלא כיבמה שאומרת בזה היבם אני רוצה ואיני רוצה בזה.

ד. תנן התם... והמייאונים בשלשה
ומבואר בגמ' דזהו לכ"ע, ואף ב"ה ס"ל דצריך שלשה למיאון. וכ' רש"י בסנהדרין (ב. ד"ה מייאונים), דמה דצריך ג', הוא משום דכל דתקון רבנן כעין דאורייתא תקון. אולם לא ביאר רש"י מה כעין דאורייתא שייך במיאון. וע' בנודע ביהודה (מהדו"ת, אה"ע קי"ד, ד"ה אבל מה) שכ' לדקדק מדברי רש"י אלו דס"ל דצריך שלשה בגט, דזהו ה"כעין דאורייתא" דכ' רש"י [גם כ' דלכא' דברי רש"י מוכרחים, דלאיזה טעם אחר יהי' צריך ג' למיאון, וע"ש בהגהת בן המחבר לענין זה].
אולם כ' רעק"א (בסנהדרין שם) דלכא' דברי רש"י תמוהים, שהרי מכמה מקומות במס' גיטין משמע דאי"צ אלא ב' עדים במסירת הגט, ואין צריך שלשה, והניח בקו'.